

Szemle

Összeállította: GÁL FERENC

A Magyar Televízióban az 1987. évi költségvetés összeállításakor valamivel több mint hárommilliárd forintot tartottak szükségesnek a működéshez. Ezzel szemben 2,4 milliárd forintot kaptak az állami költségvetésből, azaz majdnem 650 millióval kevesebbet. A televíziót még így is önfenntartónak tekintik. Persze csak ha nem számítjuk, hogy a Magyar Rádió hozzávetőleg egymilliárdos működési költségeit az állam finanszírozza. A rádió-televízió előfizetési díjak ugyanis teljes egészében a tévéhez folynak be, amelyek az MTV jóváhagyott büdzséjének 95 százalékát fedezik.

A Pénzügyminisztérium az intézmény működéséhez szükséges összegekért felelős, az Országos Tervhivatal viszont az MT fejlesztésében meghatározó súlyú beruházási juttatásról dönt. A VII. ötéves terv előkészítésekor három fejlődési pályát alakítottak ki. Az első variáns a legmértéktartóbb, változatlan műsoridő mellett fenntartani a folyamatos működést. Ehhez is szükséges az elhasznált eszközök cseréje, s Óbudán, a Bojtár utcában egy ikerstúdió felépítése. (Ennek munkálatai már elkezdődtek.) A második tervváltozat olyan fejlesztések megvalósításával is számol, amelyek révén a heti műsoridő bővíthető lenne.

A koncepció tulajdonképpen a 2-es és az 1-es műsor egyenértékűvé tételét jelenti, ezzel a heti 90—95 órás adásidő 120 órára emelkedne. A harmadik változat szerint végre kellene hajtani a teljes technikai megújítást és az európai élmezőnyhöz való felzárkózást.

A VII. ötéves terv az egyes változatok és a kormányúléseken hozott határozatok alapján végül is sávosan rögzítette az MTV fejlesztési előirányzatát, amely azzal számol, hogy a tv beruházásainak volumene a legrosszabb esetben is meghaladja a VI. ötéves tervidőszak szintjét — igaz, csak öt százalékkal, de a gazdasági helyzet alakulásától függően a legjobb esetben 50 százalékkal is növekedhetne. Abszolút számokban — folyó áron — kifejezve 1,7 milliárd és 2,4 milliárd forint között változhat a műsorgyártás fejlesztésére fordítható összeg.

A népgazdaság teljesítőképessége és az állami költségvetés helyzete 1990-ig is csak a középtávú terv alsó határán jegyzett fejlesztések megvalósítását valószínűsíti.

(Figyelő, 1987. július 9.)

(Folytatás az 520. oldalon.)

282 ezer helyett 357 ezerre, végül 404—424 ezer távbeszélő állomásra módosult a most folyó ötéves terv előirányzata. A Tervgazdasági Bizottság és a Kormány döntése értelmében jelentősen — több mint 50 százalékkal — megemelkedett a távközlésre fordítható beruházások összege, s jelenleg meghaladja a 40 milliárd forintot. A fejlesztés keretében bővítik a belföldi- és nemzetközi távhívó központot. 3000 új telex és 1000 adatátviteli állomást helyeznek üzembe és megindul a nyilvános távmásoló és videotex szolgáltatás is.

A fejlesztés ellenére sem bízhatunk abban, hogy felzárkózunk a fejlett távközléssel rendelkező országok közé, hiszen a VII. ötéves terv végére is csak 17 telefon jut ezer lakosra, míg az európai átlag ennek több mint kétszerese lesz. A felmérések szerint a hazai hálózatból közel 2 millió telefon hiányzik. Az erőltetett fejlesztések — a Posta elnöke szerint — számos bizonytalansági tényezőt tartalmaznak, s ebből csak egy a szigorú. A Cocom előírások, melyek megtiltják korszerű technológia szállítását szocialista országokba. A Posta pénzügyi nehézségeinek leküzdése érdekében elkerülhetetlennek látszik a hírlapterjesztési díj, a távbeszélő alapdíj, a távírószó-díj és a telextarifa emelése, valamint a honvédelmi és belügyi tárcának nyújtott eddigi díjkedvezmények megszüntetése. A gondok megoldásában segíthetnek új szervezési formák — így az úgynevezett távbeszélő társaságok létrehozása is. (Ötlet, 1988. június 23.)

*

A Frost and Sullivan amerikai piackutató cég szerint az elektronikus posta (electronic mail) piaca az USA-ban (szolgáltatások és szervíz) közel megháromszorozódik (415 millió USD-ről 1,2 milliárd USD-re) az 1987—1992 időszakban és a jelenlegi hagyományos gyorsposta szolgálat 25—35 százalékát helyettesíteni fogja. A legnagyobb piaci szegmenst továbbra is a nagy szolgáltató rendszerek, mint a Western Union Easy Link rendszere, a Mc-Donell Douglas On Tyme rendszere stb. alkotják (összértékük az 1987-es 300 millió USD-ről 1992-re 861 millió USD-re nő). A szoftver termékek egy része a házon belüli elektronikus postát biztosítja, helyi hálózatba kapcsolt különféle számítógépek között. Értékük az 1987-es 100 millió USD-ről 1992-re várhatóan 270 millió USD-re nő. A szoftver kínálat másik része személyi számítógépeken futtatható és ezeket alkalmazásá teszi elektronikus posta szolgáltatásokra. E viszonylag olcsó programok eladásai 15 millió USD-ről (1987) 58 millió USD-re nőnek (1992). A következő 5 év során az adhat nagy lendületet az elektronikus posta piacnak, ha a gyártó cégek elfogadják a CCITT által javasolt X.400 interfész szabványt. A jelenlegi

rendszerek inkompatibilitása a fő oka annak, hogy a piac nem bővült gyorsabban. A 90-es évek elején a vállalati szférában installált személyi számítógépek nagy része alkalmas lesz szöveges és grafikus információ továbbítására a hagyományos elektronikus posta rendszerek segítségével. TV scannerekkel digitalizálhatják a felhasználók továbbítandó dokumentumaikat, sőt fényceruzával akár „alá is írhatják” azokat a képernyőn.

*

Japán elektronikai iparának közelmúltját elemezve, az 1987. évi mintegy 1,6%-os termelésnövekedés már lassú helyreállást jelez az 1986. évi 0,9%-os visszaesés után. Ezt a helyzetet, amelyből a belföldi kereslet növekedése és a tőkeberuházások nekilendülése kezdi kihúzni az ipart, főként az erős jen miatti exportcsökkenés és az ázsiai újonnan iparosodó országok termékeinek fokozódó versenye okozták. 1988-ra további termelésnövekedésre számítanak. A fogyasztói elektronika terén csekély, 1,3% termelésnövekedés várható, míg az ipari elektronika termelésének növekedése a japán külkereskedelmi és Iparügyi Minisztérium (MITI) becslése szerint megközelíti a 10%-ot. A számítógépek és velük kapcsolatos berendezések gyártása 1987-ben Japánban az ipari elektronikai berendezések termelésének 55,4%-át képviselték. Az 1987. év különösen eredményes volt a vezetékes távközlés berendezései terén (elsősorban a Nippon Telegraph and Telephone beruházásai révén, továbbá a képátviteli berendezések külföldről megnyilvánuló keresletének köszönhetően). A rádióberendezések (adó-, rádiótávközlő és rádióalkalmazási rendszerek) 5,9%-os növekedéssel 744,4 · 10¹² JPY értéket érnek el. A számítógépek és velük kapcsolódó egységek gyártása a becslés szerint meg fogja haladni az 5,771 · 10¹² JPY értéket, ami 1987-hez képest 14%-os növekedést jelent (ezzel az ország elektronikai ipara termelésének 26,6%-át érné el). Az elektronikai mérőrendszerek 1988-ban 6,3%-os növekedéssel 497 · 10¹² JPY termelési értéket érnek el, ami határozott javulás az utóbbi három év sorozatos visszaesései után.

A japán elektronikai ipar termelés

	1986		1987 (becslés)		1988 (becslés)	
	10 ¹² JPY	%-os változás	10 ¹² JPY	%-os változás	10 ¹² JPY	%-os változás
Fogyasztói elektronikus berendezések	4435	-9,7	3886	-12,4	3936	1,3
Ipari elektronikai berendezések	7425	6,2	8131	9,5	9918	9,7
Elektronikus alkatrészek és eszközök	5918	-1,8	6038	2,0	6458	7,0
Összesen:	17 778	-0,9	18 054	1,6	19 312	7,0

(Journal of the Electronic Industry, 4988/2 — OMIKK Mikroelektronikai Tájékoztató, 1988/5.)

Franciaország távközlési kutatóintézete, a CNET bemutatja a „Visage” projekt keretében kifejlesztett képtelefonjainak első prototípusait. A „Visage” program célja: képátvitel megvalósítása integrált szolgáltatású digitális hálózatokon.

Franciaországban és az NSZK-ban 1992-ben kívánják bevezetni ezt a rendszert, amelynek első próbáit 1987. végén kezdték a franciaországi Bretagne-ban. A szokásos telefonvonalon 64 kbit/s sebességgel visznek át adatokat vagy digitálissá alakított képet (a beszélgetési időn kívül). Analóg átvitel esetén a képinformáció átvitele 2000 telefonvonalnyi átviteli sáv szélességet igényelne, itt viszont egyetlen vonal áll rendelkezésre. A megoldás: a beszéd 9...10 s-os szüneteltetésével (ennyi idő szükséges egy képátviteléhez) állóképet visznek át a beszélőpartnerről (miniatűr kamera és kb. 10 cm átmérőjű színes képernyő segítségével). A rendszert professzionális alkalmazásokra is ajánlják: adatbankokhoz, kópbankokhoz és a többi terminálkhoz lehet kapcsolódni vele. Konferenciakapcsolással megbeszélések tartására is alkalmas. (La Recherche, 1987. december — OMIKK Mikroelektronikai Tájékoztató, 1988/4.)

*

A Dataquest amerikai piackutató intézet beszélete szerint 1987-ben a japán félvezetőgyártók szerezték meg a világ félvezetőiparájának 48%-át. A három éve kezdődött piaci visszaesés óta a félvezetőgyárak most érték el a legnagyobb fejlődési ütemet: eladásaiuk 24,3%-kal nőttek és az 1986. évi 29,4 Mrd USD-ről elérték a 36,6 Mrd USD értéket. Meg kell azonban jegyezni, hogy az USA dollárnak a jenhez és az európai valutákhoz viszonyított árfolyama folyamatosan csökkent, ami a rangsorolásban és a bevételek értékelésében torzító tényezőként hatott. Dollárban mérve az amerikai vállalatok a világméretű piac 39%-át, az európaiak pedig 11%-át szerezték meg.

A legnagyobb 10 félvezetőgyártó 1987-ben milliárd USD-ben

Vállalat	Rangsor		Bevételek		% -os változás
	1987	1986	1987	1986	
NEC	1	1	3193		
Toshiba	2	3	2639	2638	21,0
Hitachi	3	2	2781	2276	29,1
Motorola	4	4	2450	2307	20,5
Texas Instruments	5	5	2125	2025	21,0
Fujitsu	6	6	1899	1781	19,3
Philips-Signetics	7	8	1597	1365	39,1
Intel	8	11	1500	1258	26,9
Mitsubishi	9	10	1481	0991	51,4
Matsushita	10	9	1479	1136	30,4
				1206	22,6

(Integrated Circuits International, 1988. február — OMIKK Mikroelektronikai Tájékoztató, 1988/4.)

*

A Focus Research amerikai piackutató cég szerint az USA-beli nagygépes számítógépek nagyobb sebességű változatra cserélik modemjeiket.

Sebesség (baud)	Jelenleg installált állomány	Tervezett új beszerzés
1200	16,1 %	
2400	12,4 %	9,5 %
4800	30,0 %	12,5 %
9600	35,8 %	18,7 %
19,2K	3,2 %	49,4 %
56K	2,5 %	4,5 %
		5,4 %

A különböző sebességű (baud-ban) modemek USA-beli piacának gyártók szerinti megoszlása:

	1200	2400	4800	9600	19,2K	56K
Bell	20,7	22,6	24,9	21,4	7,8	31,7
Codex	25,9	22,9	13,4	12,6	23,7	13,2
Gandalf	2,8	7,3	2,4	6,3	6,5	6,0
Hayes	8,7	2,7	2,2	1,7	4,3	nincs adat
IBM	2,4	3,3	7,6	6,8	3,0	3,2
Genl. Data-Comm	2,0	4,2	4,0	5,3	0,9	8,4
Paradyne	3,8	8,8	16,4	12,2	9,4	7,0
Racal-Milgo	3,8	9,6	14,2	16,3	34,4	15,7
Racal-Vadic	12,2	3,3	1,7	1,3	nincs adat	
UDS	9,5	2,8	2,6	0,8	nincs adat	2,9
Egyéb	9,2	12,5	10,6	15,3	10,0	11,9

A holland Philips céggel kialakított együttműködés keretében gyors ütemben növelik a videomagnók gyár-

tását a csehszlovák vállalatok. 1988-ra már 1000 ezer készülék kibocsátását vették tervbe, 1993-tól kezdve pedig mintegy 500 ezer darabos éves sorozatnagysággal számolnak. A Pozsonyban folyó gyártáshoz a Philips ellenőrzése alatt álló osztrák Ostimpex cég szállítja a szükséges alkatrészeket. 1985-ben még csak 1600 készülék hagyta el az üzemet, 1986-ban azonban már 12 ezer darabos sorozatnagyságot értek el. Az idei gyors felfutás előkészítéseként 1987-re 15—20 ezer darab kibocsátását irányozták elő, ennek teljesítéséről azonban ez idő tájt még nincs hír. A tervek szerint a későbbi jelentős termelési volumenből tekintélyes hányad jut exportra, dollár és rubel relációban egyaránt 1988-ra az elfogadott tervek csak 30 ezer készülék belöldi értékesítését irányozzák elő, még 1990-ben is csak 60 ezer darabra számíthatnak a csehszlovák fogyasztók. (Neue frankfurter Allgemeine — Világgazdaság 1988. február)

*

Peruban 1985 júliusában a fővárosan kívül alig 191 000 telefonvonal jutott a több mint 13 millió lakosra. Ezen kíván változtatni a perui ENTEL telekommunikációs vállalat, amely nem kap állami támogatást, mivel nem veszteséges. A terv szerint 1986—1990 között megduplázzák a vonalak számát. 15 új központot fognak létesíteni, a telefonvonalak közül 114 000 digitális lesz. Az ország fővárosán kívüli területeinek ellátási tervei a következőket tartalmazzák: 21 DOMSAT földi állomás létesítése, főállomás létrehozása Cuzeóban 13 földi állomással, földi összeköttetéssel, a telexhálózat bővítése 5500 vonallal, a távirati rendszer modernizálása, országos adatátviteli hálózat létesítése 440 elérési ponttal 27 városban, 1990-ben pedig 1000 elérési ponttal, a mikrohullámú vonal bővítése, új mikrohullámú digitális vonalhálózat létesítése 2600 km távolságban, távolsági berendezések telepítése a helyi készülékek összeköttetése céljából.

A bolíviai telefonhálózatnak 165 000 előfizetője van. A nemzetközi távhívásos rendszert az ENTEL-Bolivia kezeli, amely az 1650 km széles sávban 2 GHz-es analóg mikrohullámú hálózatot üzemeltet és 5 átjátszóközponton keresztül közvetlen automatikus hívási lehetőséget nyújt a helyi központok segítségével. 1040 km hosszú a mikrohullámú vonalhálózatból származó UHF-hálózat, amely 14 települést integrál. Az ENTEL-nek 2400 telex-előfizetője van, ezenkívül országos adatátviteli hálózatot és távirati szolgálatot tart fenn, továbbá televíziós jelkövetítést biztosít mikrohullámú hálózatán és műholdon keresztül. A Vidéki Telekommunikációs Igazgatóság kb. 600 települést lát el a HF és fizikai hálózati rendszerekkel. (Mundo Electronico, 1987. okt. — Magyar Elektronika, 1988/4.)